

Sapatti: Jumalan luonteen kokeminen ja todeksi eläminen

”Ja Jeesus sanoi heille: ‘Sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten. Niinpä Ihmisen Poika on myös sapatin herra.’ (Mark. 2:27, 28.)

Avaintekstit:

1. Moos. 1, 2;
 2. Moos. 16:14-29;
- Jes. 58:1-14;
Matt. 12:1-13;
Luuk. 13:10-17.

Jodie oli ainoa adventisti omassa tutkinto-ohjelmassaan yliopistossa. Hänen valintansa jättää joitakin sosiaalisia tapahtumia väliin sapattisin teki hänen uskostaan hyvin näkyvää.

Eräänä päivänä yksi hänen ystävästään, Gayle, soitti hänelle. Gaylen aviomies olisi poissa kaupungista kuuden viikon ajan ja Gayle kysyi Jodielta, haluaisiko tämä viettää seuraavat kuusi perjantai-iltaa hänen kanssaan, koska tuskin tämä tekisi muutakaan noin iltoina.

Neljänä seuraavana perjantai-iltana naiset söivät yhdessä, soittivat musiikkia ja jakoivat kristillisiä kokemuksiaan nauttien toistensa seurasta. Viidentenä viikonloppuna Gayle kertoi Jodielle olleensa keskustassa ostoksilla ja vilkaisseensa kelloonsa. *Hieno homma*, hän oli ajatellut, *sapatti alkaa pian*. Yhtäkkiä hän oli tajunnut saaneensa jotakin uutta kristilliseen kokemukseensa neljän viimeisen perjantai-illan myötä. Hän oli kasvanut, oppinut lisää Jumalastaan ja hänen uskonsa oli syventynyt. Sapatti oli ollut tilaisuus kasvuun ja henkilökohtaiseen kehitykseen.

Tämä on mielenkiintoinen kertomus siitä, miten voimme ajatella sapattia paitsi levon päivänä myös keinona kasvaa ja saada oppia.

Tämä tutkistelu on sapatiksi 19.12.2020

IHME- TYKSEN AIKA

Oletko miettinyt, miksi Jumala antoi meille kaksi sopusointuista kertomusta luomisesta? Ne löytyvät 1. Mooseksen kirjan 1. ja 2. luvusta. 1. luvussa kerrotaan luomisviikosta ja siitä, miten maailma saa muotonsa ja täyttyy elämällä. Kertomus huipentuu miehen ja naisen luomiseen kuudentena päivänä. 2. luvussa tarkastellaan samaa tapahtumaa eri perspektiivistä. Siinä keskitytään erityisesti kuudenteen päivään. Huomion keskipisteenä on Aadam. Kaikki asiat kuvataan häntä ja naista varten luotuina: puutarha, joet ja eläimet.

Luominen on liian syvälinen tapahtuma yhdellä kertomuksella kuitattavaksi. Ensin opimme voimallisesta ja taitteellisesta Luojastamme, jolla on silmää täydelliselle kauneudelle. Sitten tapaamme suhteista kiinnostuneen Jumalan, joka haluaa ihmisten rakastavan toisiaan ja huolehtivan toisistaan ja muusta luomakunnasta.

Lue 1. Moos. 1 ja 2. Pohdi, kuinka ensimmäinen sapatti (1. Moos. 2:1-3) toimii linkkinä 1. ja 2. luomiskertomuksen välillä. Miten päätelmäsi auttavat sinua ymmärtämään, mitä tarkoittaa, että Jumala siunasi sapatin ja pyhitti sen?

Kuvittele olevasi Aadam tai Eeva viettämässä ensimmäistä sapattia. On ensimmäinen päiväsi elossa, ensimmäinen päiväsi yhdessä puolisesi ja Jumalan kanssa. Mikä päivä täynnä oppimista! Alat oppia Jumalasta, joka on luonut tällaista kauneutta. Hämmästelet nähdessäsi yhtenä hetkenä norsun ja seuraavana sammakon; kaikki on niin ainutlaatuista. Hymyilet katsellessasi kirahvin tai puhvelin temppejuja. Olet hämmästyksestä sanaton nähdessäsi niin monenlaisia värejä ja muotoja; olet haltioissasi kuullessasi äänten sinfoniaa; juhlit eri makujen ja tuoksujen runsautta; nautit kun saat tunnistella erilaisia pintoja. Ennen kaikkea alat oppia, millaisia suhteet ovat. Opit vastuusta, huolenpidosta ja rakkaudesta. Koet niitä yhdessä Luojasi kanssa. Alat harjoitella taitojasi yhdessä muun luomakunnan kanssa.

Ensimmäinen sapatti ei voinut olla passiivinen kokemus Adamille ja Eevalle. Se oli Jumalan heille suoma mahdollisuus keskittyä Luojaan ja luotuun. Se oli ihmetyksen aikaa.

Luettele oppimismahdollisuuksia, joita Aadamilla ja Eevalla oli. Mitkä mahdollisuuksista ovat nykyäänkin tarjolla? Miten ne voivat rikastuttaa sapatiasi?

UDELLEEN LÖYTÄMISEN AIKA

Kun Moosesta pyydetään johtamaan israelilaiset pois Egyptistä, on selvää, että suurin osa kansasta on unohtanut sen osan, joka heillä on Jumalan lapsina. Heidän on löydettävä uudelleen se, kuka oikein on tämä Jumala, joka pyytää heidän palvontaansa ja antaa heille niin monia lupauksia hienosta tulevaisuudesta. Sapatti on käänteentekevä oppimiskokemus tällä uudelleenlöytämisen matkalla. Se on myös selkeä merkki muille kansoille siitä erityissuhteesta, joka Jumalalla on kyseiseen kansaan. Mannakokemukset edustavat Jumalan tapaa opettaa israelilaisia.

Lue 2. Moos. 16:14-29. Mitä läksyjä israelilaisten tulee oppia?

Jumalan mannaihme tarjoaa israelilaisille juuri riittävästi ruokaa jokaista päivää varten. Jos hän antaisi heille enemmän, he saattaisivat unohtaa, kuka pitää heistä huolta. Niinpä hän tekee kansalle joka päivä ihmeen, ja kansa saa nähdä Jumalan huolenpidon. Sapattina tilanne on kuitenkin toinen, sillä onhan tuo päivä erityinen. Sapatin yhteydessä tapahtuu kaksi ihmettä: kaksinkertainen määrä ruokaa perjantaina eikä ruoka mene pilalle yön aikana. Näin israelilaisille jää sapatina aikaa hämmästellä heidät vapauttanutta Jumalaa ja löytää uudelleen se, mitä Jumalan kansana oleminen tarkoittaa.

Israelilaiset syövät mannaa 40 vuotta (2. Moos. 16:35). Jumala määrää Mooseksen myös säilyttämään omer-mitallisen mannaa muistuttamassa israelilaisia siitä, miten Jumala ruokki heidät erämaassa (2. Moos. 16:32, 33). Se muistuttaisi tulevaisuudessakin myös sapatin päivän erityisestä kokemuksesta. On muitakin tilanteita, joissa Jumala tekee israelilaisille selväksi, että sapatti on erityinen päivä.

Sapatti oli Jumalan tapa auttaa israelilaisia löytämään uudelleen identiteettinsä ja Jumalansa. Heitä pyydettiin olemaan kuuliaisimpia ja pitämään sapatti pyhänä, ja tämä liittyi nimenomaan siihen, että heille kehittyisi syvempi ymmärrys Luojansa luonteesta ja että he voisivat luoda häneen kestävä, lupauksiin perustuvan suhteen.

Keskustelet teinin kanssa, josta sapatti tuntuu tylsältä. Hän viettää sitä vain siksi, että Raamattu ja hänen vanhempansa käskvät. Mitä ehdotuksia sinulla on siihen, että hän voisi löytää sapatin (uudelleen) myönteisenä oppimismahdollisuutena?

AIKA OPPIA PRIORITEE- TIT

Israelin kansan kokemat ylä- ja alamäet Jumalan kanssa liittyivät läheisesti siihen, kuinka he suhtautuivat sapattiin. Jumala näki kansan haluttomuuden kunnioittaa sapatia merkkinä siitä, että hän ei ollut tärkeä heidän elämässään (Jer. 17:19-27). Uudistettu sitoutuminen sapattiin oli myös osa ennallistamista – merkki siitä, että asiat olivat oikeassa tärkeysjärjestyksessä. Jes. 58 maalaa mielenkiintoista vastakohtaa.

Lue Jes. 58:1-14. Mitä sellaista Jumala sanoo tässä kansalleen, joka on ajankohtaista meillekin tänä päivänä?

Israelilaiset ovat olevinaan Jumalan seuraajia – Jumalan palvonnassaan ja paastoamisessaan – mutta heidän tapansa elää jumalanpalveluksen jälkeen osoittaa, että he vain suorittavat oikeanlaisia käytöstapoja; he eivät ole sydämestään sitoutuneita Jumalan lakiin. Jes. 58. luvussa Jesaja kertoo, mitä Jumala kansaltaan odottaa.

Eikä tässä kaikki. Lue Jes. 58:13, 14. Miksi Jumala keskittyy luvun lopussa sapattiin? Profeetta käyttää tässäkin samanlaisia ilmaisuja kuin muualla luvussa: älä ”aja omia etujasi”, älä ”kulje omilla asioillasi”, älä ”puhu joutavia” (RK 2012). Profeetan varoituksen mukaan sapatiti ei ole aika suorittaa jumalanpalveluskaavaa, mutta miettiä samalla omia asioita ja elää muutoin Jumalan palvonnasta irrallista elämää. Sapatiti kuuluu olla ilon ja kunnian päivä. Muun luvun valossa sapatiti on iloitsemista siitä, että saa oppia tuntemaan Jumalan luonnetta ja hänen tarkoitustensa mukaisesti suhteessa toisiin ihmisiin. Ei riitä, että osaa sapatiti pitämisen ja jumalanpalveluksen muutomenot. Oppimisen tulee vaikuttaa koko elämään. Sapatiti on aika oppia ja tehdä prioriteeteista totta elämässään.

Iloitsetko sapatista? Jos et, mitä voit tehdä muuttaaksesi asennettasi? Oletko oppinut kunnioittamaan sapatitiä? Keskustelkaa tutkisteluryhmässänne siitä, mitä se voisi tarkoittaa. Olkaa mahdollisimman käytännönläheisiä.

AIKA LÖYTÄÄ TASAPAINO

Jeesus kunnioitti Jumalan lakia ja toteutti sitä (Matt. 5:17, 18). Kuitenkin hän myös haastoi uskonnolliset johtajat näiden lain tulkinnassa. Mikään hänen haastamisessaan ei uhannut valanpitäjiä enemmän kuin hänen valintansa koskien sapatin viettämistä. Synagogat eivät laiminlyöneet tehtävänsä luoda sapatista oppimismahdollisuuksien päivää - Tooraa luettiin ja tulkittiin synagogissa joka sapatti. Kirjanoppineet ja fariseukset tunsivat lain kirjaimen. Jeesus meni kuitenkin vielä paljon pidemmälle seuraajilleen antamassaan opetuksessa sapatin päivästä.

Lue Matt. 12:1-13 ja Luuk. 13:10-17. Mitä Jeesus näiden tapausten kautta opetti aikansa ihmisille ja meille?

Jeesuksen sapatina tekemät ihmeet herättivät ristiriitaisia ajatuksia, jotka puolestaan johtivat tärkeisiin hengellisiin keskusteluihin synnin luonteesta, sapatin tarkoituksesta, Jeesuksen suhteesta Isään ja Jeesuksen valtuuksista.

Viikon muistojae on hyvä tiivistelmä Jeesuksen asenteesta sapatia kohtaan: "Ja Jeesus sanoi heille: 'Sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapatia varten. Niinpä Ihmisen Poika on myös sapatin herra.'" (Mark. 2:27, 28.) Jeesus painotti, ettei sapatin tulisi olla taakka. Se luotiin ihmisille ainutlaatuisiksi mahdollisuuksiksi oppia tuntemaan Jumalan luonnetta ja arvostamaan hänen luomakuntaansa.

Toimintansa nostattamien kysymysten kautta Jeesus sai opetuslapset, juutalaiset johtajat ja kansanjoukot miettimään syvällisemmin kirjoituksia ja sitä, mitä usko ja Jumala ylipääntään merkitsivät heille. Kaikkien meidän on liian helppo taikertua sääntöihin ja säädöksiin, jotka eivät itsessään ole pahoja, mutta joista voi tulla itse tarkoitus sen sijaan, että ne ovat vain välineitä tähdätä todelliseen päämäärään, joka on Jumalan luonteen tunteminen. Se puolestaan johtaa uskolliseen kuuliaisuuteen häntä kohtaan perustuen luottamukseemme Kristuksen vanhurskauden ansioihin meidän puolestamme.

Miten on sinun sapatin viettämisestä laita? Onko siitä tullut vain kaikenlaisten kieltojen päivä? Vai onko se aikaa, jolloin todella lepää Herrassa ja opit tuntemaan häntä paremmin? Miten saat enemmän sitä, mitä Jumala on tarkoittanut sinun siitä saavan?

YHTEYDEN PÄIVÄ

Jeesus antoi opetuslapsilleen esimerkin säännöllisestä viikoittaisesta synagogassa käynnistä. Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen opetuslapset ja muut Jeesuksen seuraajat jatkoivat tavan noudattamista. Synagogasta tuli yksi keskeisimmistä paikoista apostolien ottaa esiin ylösnousemukseen liittyviä kysymyksiä, ja sapatti tarjosi yhteisölle mahdollisuuden kokoontua yhteen oppimaan. Olihan Jeesus heprealaisen Messias - Messias, josta oli ennustettu Vanhassa testamentissa, jota luettiin synagogissa joka sapatti. Olisiko uskolla voinut olla parempaa paikkaa tehdä Jeesusta tunnetuksi kuin synagogat, varsinkin kun he todistivat juutalaisille ja muille Jumalaa pelkääville (Ap. t. 13:16, 26)?

Katso seuraavia tekstejä. Mitä ne kertovat siitä, miten Jeesuksen seuraajat todistivat julkisilla foorumeilla? Kun luet kohtia, mieti, missä apostolit puhuivat, kenelle he puhuivat, mitä he sanoivat ja miten heidän sanansa vaikuttivat: Ap. t. 13:14-45; 16:13, 14; 17:1-5; 18:4.

Apostolien todistus oli sekä henkilökohtaista että kirjoituksiin perustuvaa. Paavali käsitteli yksityiskohtaisesti Israelin historiaa alkaen meidän isistämme Egyptin maassa (Ap. t. 13:17, RK 2012) ja jatkaen siitä, miten he asuttivat luvattun maan aina tuomareihin, kuninkaisiin ja Daavidiin asti, josta hän saattoikin tehdä täydellisen siirtymän Kristukseen.

Paavali ja muut osoittivat, miten heidän oma henkilökohtainen kokemuksensa oli sopusoinnussa kirjoitusten kanssa. He esittivät tietoa, he väittelivät ja keskustelivat. Henkilökohtaisten todistusten ja kirjoitusten yhdistelmä, jota välitettiin saarnaamisen, opettamisen ja keskustelujen kautta, oli hyvin tehokas. Kuten raamatuntekstit osoittavat, jotkut uskonnollisista johtajista olivat kateellisia apostolien auktoriteetista ja siitä vallasta, joka heillä tuntui olevan kansaan, sekä juutalaisiin että pakanoihin.

Adventtikirkolla on myös vahva historia yhdistää rohkaiseva henkilökohtainen todistus Raamatun selitykseen sekä saarnatessa että opettaessa. Raamatuntutkistelun, nuorten ja lastenluokkien yms. yhdistäminen jumalanpalvelukseen antaa vahvan kasvatuksellisen perustan adventistien Jumalan palvonnalle. Tämä on keskeistä oppimiskokemuksen kanalta sapattisiin.

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lue Ellen White, *Alfa ja omega*, osa 4, s. 237–244 tai *Aikakausien Toivo*, s. 259–266 tai *Rakkaudella Isältä*, s. 205–211.

”Ei mikään muu juutalaisille annettu säädös erottanut heitä niin selvästi ympäröivistä kansoista kuin sapatiti. Jumalan tarkoitus oli, että sen noudattaminen osoittaisi heidän palvo-
van häntä. Se olisi merkki siitä, etteivät he palvele epäjumalia vaan ovat liitossa elävän Jumalan kanssa. Mutta pyhittääkseen sapatiti ihmisten täytyy itsensä olla pyhiä. Uskon kautta heidän täytyy ottaa osaa Kristuksen vanhurskaudesta. Kun Israelia käskettiin: ”Muista pyhittää lepopäivä”, Herra sanoi heille myös: ”Ja te olkaa minulle pyhä kansa” (2 Moos. 20:8; 22:31). Vain täten sapatiti saattoi erottaa Israelin Jumalan palvelijaksi.” (4AO 239 korjauksin.)

”Sapatiti on siis merkinä Kristuksen voimasta tehdä meidät pyhiksi. – Merkinä hänen pyhittävästä voimastaan sapatiti on annettu kaikille, jotka Kristuksen kautta liittyvät Jumalan Israeliin.” (4AO 244.)

Keskustelunaiheita:

1. Adventistit pohtivat usein, mitkä ovat asioita, joita sapatiti ei saisi tehdä. Keksikää kysymyksiä, jotka voivat auttaa keskittymään tässä läksyssä esitettyihin ihanteisiin ja jotka korostavat sapatitia oppimiskokemuksena. Esimerkiksi: ”Mitä sellaista teen sapatiti, mikä auttaa minua oppimaan enemmän Jumalan luonteesta?”

2. Pohtikaa yllä olevia lainauksia Ellen G. Whitelta. Ne antavat ymmärtää, etteivät sapatinviettäjät erotu omassa yhteisössään pelkästään siksi, että viettävät sapatitia muodollisuutena. Millaisia ovat ne, joiden täytyy uskon kautta ”ottaa osaa Kristuksen vanhurskaudesta” ja joista on tehty ”pyhiä”? Miten tämä liittyy sapatitiin?

3. Millä tavoin voitte rikastuttaa sapatitikokemuksenne? Laatikaa kolme tavoitetta, joissa keskitytään siihen, mitä haluaisitte sapatiti viettämisen kautta oppia seuraavan vuoden aikana.